

Verdwaald in de mist op de Zuiderzee

Dezer dagen hebben wij een bezoek gebracht aan de familie Ruiter in Ossenzijl, waar vier geslachten verenigd waren om, de jongste loot natuurlijk niet meegerekend, te vertellen van hun leven in deze streken van de Noordwesthoek. Wie veel ervaren heeft kan natuurlijk het meeste verhalen en we troffen het dat de 86-jarige Koop Ruiter net op zijn praatstoel zat. Zijn verhalen uit oude tijden zijn te smakelijk om de lezers te onthouden.

Schipbreuk bij Franeker

Ossenzijl is een land van de rietcultuur, maar het avontuur lokte Koop Ruiter sr tot het tijdstip van zijn huwelijk met Jacobje Kuit in 1894. Zwerfen was zijn lust en zijn leven en een beetje handel kwam er als vanzelf bij. „Ik trok vaak mee met een viskoper”, vertelde Ruiter, „vervoer per trein en auto was er hier toen nog niet en daarom ging alles per boot. Nooit zal ik vergeten hoe we op een keer met een aakje volgeladen met snoek naar Amsterdam moesten over de toenmalige Zuiderzee. 't Was slecht weer, er stond een harde wind en hoog joegen de golven tegen de beschoeiingen van de dijken. Bij Kuinre kozen we het ruime sop, maar we kwamen met ons kleine scheepje in aanvaring met een grote schuit en ik begrijp nu nog niet hoe we ons weer los hebben kunnen werken.

's Winters als er ijs lag gingen we op de bevroren zee, ook wel op spiering vissen, gewoon hengelen door een bijt, vertelde de oude baas verder. Maar eens is dit bijna mis gelopen. Er kwam een dikke mist opzetten en alle herkenningspunten verdwenen achter ondoordringbare sluiers. Urenlang hebben Koop en zijn makkers rondgezworven, tot ze als door een wonder eensklaps bij de plaats stonden waar ze het ijs betreden hadden.

Voor het eerst een winterjas
Handelen deed Koop altijd graag en met zijn broer trok hij dan met een lading appels en peren, die in Giethoorn opgekocht werden, naar Friesland om ze daar van de hand te doen en terug te keren met aardappelen voor de winteropslag. Bij Franeker werd het tweetal eens aangevaren en het hulkje zonk als een baksteen. „Doornat kwamen we aan de wal en werden door de schipper die ons aangevaren had afgezet bij een hellingbaas”, vertelde Ruiter. Die hellingbaas was een goed mens. De verkleumde jongelingen kregen onderdak zolang hun scheepje nog niet klaar was en op een Zondag kreeg ik van de baas een winterjas om naar de kerk te kunnen gaan. Dat was de eerste keer dat Koop een winterjas als uitmonstering droeg!

In Ossenzijl kocht hij een heel huis voor de somma van 187 gulden, liet er voor driehonderd gulden verbeteringen in aanbrengen en heeft er daarna 47 jaar in gewoond. Tenslotte ging het van de hand voor f 1300; wel een bewijs hoezeer het geld in de loop der jaren in waarde is gedaald.

Na zijn huwelijk is Ruiter sr steeds riet- en padwerker geweest, een bestaan dat niet zoveel gelegenheid tot avontuur bood.

Zijn tweede zoon, Jacob Ruiter, is de inwoners van Ossenzijl ook welbe-

goed gehad in Ossenzijl, al klaagt hij er nu wel over dat aan het zg. volksbrood niets meer te verdienen is.

Koop Ruiter jr aanschouwde in 1925 het levenslicht. Ook hij leidde aanvankelijk een zwerfend leven en het eind van het lied was dat hij in October 1946 naar Indonesië moest om daar zijn militaire dienstplicht te vervullen. Liefdesbanden bonden hem aan Ossenzijl en toen Koop jr in December 1949 terugkeerde, wachtte zijn verloofde Maalke Bootsma op hem. Het huwelijk werd diezelfde maand nog voltrokken en de eerste telg van het vierde geslacht kwam op 19 Januari van dit jaar ter wereld. Naar de ervaringen van dit borelingsge hebben we maar niet gevraagd, daarvoor kunnen we beter een jaar of twintig wachten....

Vier geslachten op één plaatje verenigd. V.l.n.r. de 85-jarige Koop Ruiter, de 48-jarige Jacob Ruiter, de 25-jarige Koop Ruiter Jr en weer een Jacob Ruiter, nog geen twee maanden oud.

